

Hantera schaktmassor

- information till fastighetsägare och entreprenörer

Transporter med schaktmassor till och från våra byggen belastar miljön på olika sätt. När vi återanvänder schaktmassor sparar vi naturresurser genom att transportsträckorna blir kortare och mindre mängder jungfruligt material behöver tas ut. Alla tjänar därför på en resurseffektiv masshantering. Du som entreprenör och fastighetsägare har en viktig roll för att säkerställa att schaktmassor hanteras på ett miljömässigt bra sätt. Det första du ska göra är att ta reda på om marken där du ska gräva är förorenad. Det behöver du veta för att bedöma behovet av sanering av marken och möjligheten till återanvändning av massorna. Planera in det i ditt projekt i god tid innan du börjar gräva.

1. Undersök om marken är förorenad

I Stockholms stad har många områden förorenats av tidigare industriell verksamhet eller förorenade fyllnadsmassor. Misstänk därför föroreningar även om jorden inte ser förorenad ut eller luktar avvikande. För att bedöma massornas innehåll ska de provtas.

Alla ämnen kan inte provtas på samma sätt. Därför är det viktigt att hantera och förvara prover enligt analyslabbets vägledning. Det finns olika begrepp och riktvärden (se tabell) att förhålla sig till beroende på vad du vill använda massorna till efter schaktning.

2. Bedöm om miljöförvaltningen ska underrättas och om det finns behov av sanering

Om halten av någon förorening överstiger känslig markanvändning (KM) ska du underrätta miljöförvaltningen. Behovet av sanering beror på markens användning (t.ex. bostadsområde, park eller industri) och vilka föroreningar som finns i marken.

- ! Du kan behöva söka marklov från stadsbyggnadskontoret om marknivån efter schakt eller
- utfyllnad ändras permanent med mer än 50 cm.

- ! Uppgrävda massor som inte ska användas inom arbetsområdet definieras som avfall och
- omfattas av avfallsbestämmelserna i miljöbalken.

3. Ta hand om schaktmassorna på miljömässigt bästa sätt

- Du kan återfylla massorna inom samma arbetsområde om halterna är under känslig markanvändning (KM). Kontakta miljöförvaltningen om föroreningshalten överstiger KM.
- Vill du använda massorna för anläggningssändamål utanför arbetsområdet klassas de som avfall. Om halterna överstiger mindre än ringa risk (MRR) ska det anmälas till den kommun där massorna ska användas. För särskilt känsliga områden (t.ex. med risk för ras eller översvämning, vattenskyddsområde eller Natura 2000) ska du göra en anmälan även om halterna underskrider MRR.
- Massor som inte kan användas ska lämnas till en mottagare som är godkänd för att ta emot massorna.
- Om dina massor klassas som avfall, se till att anlita en transportör med tillstånd.

Riktvärden för vanligt förekommande föroreningar (mg/kg TS)

Beroende på vad marken tidigare använts till kan andra ämnen än de i tabellen bli aktuella att provta. T.ex. bekämpningsmedel om massorna kommer från en nedlagd handelsträdgård.

	Ämne	Mindre än ringa risk	Känslig markanv.
Metaller	Antimon (Sb)	-	12
	Arsenik (As)	10	10
	Barium (Ba)	-	200
	Bly (Pb)	20	50
	Kadmium (Cd)	0,2	0,8
	Kobolt (Co)	-	15
	Koppar (Cu)	40	80
	Krom (Cr) totalt	40	80
	Kvicksilver (Hg)	0,1	0,25
	Molybden (Mo)	-	40
	Nickel (Ni)	35	40
	Vanadin (V)	-	100
Zink (Zn)	120	250	
PAH	PAH-L (låg vikt)	0,6	3
	PAH-M (medelhög vikt)	2	3,5
	PAH-H (hög vikt)	0,5	1
Olja	Alifater >C5-C8	-	25
	Alifater >C8-C10	-	25
	Alifater >C10-C12	-	100
	Alifater >C12-C16	-	100
	Alifater >C16-C35	-	100
	Aromater >C8-C10	-	10
	Aromater >C10-C16	-	3
	Aromater >C16-C35	-	10
PCB	PCB-7	-	0,008

Källor: Naturvårdsverkets handbok 2010:1 Återvinning av avfall i anläggningsarbeten. Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark (juni 2016).